

Lielupes baseina apgabala konsultatīvās padomes sēde

PROTOKOLS

Bauska

2008. gada 2. oktobrī

Sēdē piedalās:

Lielupes baseina apgabala konsultatīvās padomes locekļi:

Ministriju pārstāvji:

Vilnis Reinfelds – Zemgales reģionālās lauksaimniecības pārvalde

Tatjana Jansone – Vides ministrijas Vides aizsardzības departaments

Biruta Puķīte – Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde

Genādijs Krizskis – Sabiedrības veselības aģentūras Jelgavas filiāle

Roberts Meijers – Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta pārvalde

Inga Tapiņa – Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas Plānojumu metodiskā nodaļa

Plānošanas reģionu attīstības padomju pārstāvji:

Anna Krastiņa – Jelgavas rajona padomes attīstības departaments

Gunita Osīte – Jelgavas domes attīstības un pilsētplānošanas pārvalde

Aivars Okmanis – Bauskas rajona padome

Nevalstisko organizāciju pārstāvji:

Elita Kalniņa – Vides aizsardzības klubs

Jānis Reihmanis – Latvijas Dabas fonds

Valērijs Gabrāns – Bauskas mednieku un makšķernieku biedrība

Kristīne Veidemane – Baltijas Vides Forums

Sandra Viniarska – Jelgavas lauku partnerība „Lielupe”

LVĢMA pārstāvji:

Linda Bušmane

Evita Lapa

Dace Lorence

Sēdes sākums 14:00

Sēdes darba kārtība

Dalībnieku reģistrācija

1. Sēdes atklāšana (Padomes priekšsēdētāja vietnieks – A. Okmanis)
2. Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna projekta versijas satura apskats (E. Lapa, LVĢMA)
3. Diskusija par Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijai piedāvātajiem ieteikumiem un labojumiem:
  - * vispārīgie ieteikumi par plāna uzbūvi;
  - * ieteikumi par nepieciešamajiem papildus pasākumiem ūdens kvalitātes mērķu sasniegšanai riska ūdensobjektos;
  - * plāna atbilstība sabiedrības interesēm.

4. Sēdes noslēgums

Sēdes norise:

1. Sēdes atklāšana (Padomes priekšsēdētāja vietnieks – A. Okmanis).

Saskaņā ar reglamentu padomes sēde jāvada padomes priekšsēdētāja vietniekam **A. Okmanim**. Padomes priekšsēdētāja vietnieks **A. Okmanis** atklāj padomes sēdi. Padomes locekļiem nav iebildumu par iepriekš sagatavoto sēdes darba kārtību.

2. Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna projekta versijas satura apskats (E.Lapa LVĢMA)

E.Lapa iepazīstina ar prezentāciju – projekta versija Lielupes BA plānam. Ar ierosinājumu padomāt par aktīvu mērķa grupu iesaisti un informēšanu attiecībā uz upju baseinu apsaimniekošanas plānu. Kā uzdevums tika izvirzīts dalībniekiem apsvērt, kā, vadoties pēc pārstāvētās organizācijas piederības, veikt sabiedrības informēšanu.

3. Diskusija par Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijai piedāvātajiem ieteikumiem un labojumiem

A.Okmanis ierosina pievērsties diskusijai.

Diskusiju sākot **V.Gabrāns** izceļ pretrunas, kas atrodamas Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijas 2.2. nodaļā par N un P notecēm, akcentējot lauksaimniecību kā lielāko piesārņojuma avotu, bet tajā pašā laikā tiek uzrādīts, ka lauksaimniecības piesārņojums rada mazāku piesārņojumu kā N un P noteces no mežiem, ņemot vērā gan dabīgo, gan antropogēno slodzi. Un analogiski Lietuvas piemērā dati, pēc viņa domām, ir objektīvāki – piesārņojuma apjoms no lauksaimniecības ir uzrādīts trīs reizes lielāks. **A.Okmanis** piebilst, ka tas iespējams izskaidrojams ar pietiltotās metodikas dažādību. **K.Veidemane** piebilst, ka tādējādi rodas iespaids, ka ar pasākumiem neko nevar panākt, ja dabīgais piesārņojums ir liels, bet antropogēnais – salīdzinoši mazs.

T.Jansone ierosina izvirzīt citus kvalitātes mērķus tām vietām, kur piesārņojums tiek ievadīts no mežiem. **K.Veidemane** piebilst, ka rodas iespaids, ka, ja punktveida N un P dabīgās noteces ir lielākas, nav jēgas celt attīrīšanas iekārtas. **V.Gabrāns** izceļ, ka plašiem piesārņojuma avotiem (80%) var ietekmēt 20% ar pareizu saimniekošanu. No 80% var 20% vēl ietekmēt. **T. Jansone** piemetina, ka 60% piesārņojuma cēlonis paliek meži. **K.Veidemane** min, ka no 135t 30t ir antropogēnā slodze. No tā izriet jautājums, vai viena piektdaļa, ko var ietekmēt, ir uzlabošanas pasākumu vērtā. **B.Puķīte** pievienojas diskusijai bilstot, ka pēc kartēm uzrādās vidēja un slikta kvalitāte ir tajās teritorijās, kur vairāk sastopami meži. **A.Okmanis** apšaubā šādu iespēju, **B.Puķīte** papildina, ka uzrādītā ļoti slikta ūdens kvalitāte sakrīt ar lauksaimniecības teritorijām un no tām noplūstošajiem nitrātiem. Tātad ir tomēr iespējams ietekmēt ūdens kvalitāti. **B.Puķīte** piebilst, ka skatoties kartēs rodas jautājums, cik lielā mērā notiek sadarbība ar personām, kuras ir atbildības par monitoringu.

A.Okmanis apstiprina, ka izskatās, ka kartes ir veidotas pēc citiem datiem kā dati tekstā. **T.Jansone** izdara secinājumus, ka būtu ieteicams pārbaudīt sniegtos skaitļus. **V.Gabrāns** min, ka būtu ieteicams pārbaudīt skaitļus un kādas metodes tiek pielietotas mežu un lauksaimniecības piesārņojuma apjoma noteikšanai, vai tās savā starpā korelē. **L.Bušmane** piebilst, ka izstrādātajās kartēs tiek vērtēta kvalitāte. Ekologs tās veido atkarībā no upju

tipiem, ņemot vērā kvalitātes klasi, aizsargājamo teritoriju prasības un citus parametrus. Papildus pagaidām vēl nav pieejami jaunākie dati par 2008. gadu. 2007. gads ir bijis salīdzinoši neraksturīgs gads Latvijā, kā datus ir iespējams redzēt kartē. 2008. gada rezultātiem vajadzētu mainīt situāciju.

B.Puķīte jautā, vai attēloti ir dažāda vecuma dati. **T.Jansone** izsaka cerību, ka pārskatot datus, karte izskatīsies „draudzīgāka”. **L.Bušmane** uz to atbild, ka vēl joprojām par dažiem objektiem trūkst dati. Tiek ņemta vērā informācija par slodžu situāciju augštecē un lejtecē, no kuriem tiek veidoti pieņēmumi un modeļi. **T.Jansone** piebilst, ka tiek ņemta vērā ne tikai N un P slodze, bet arī citi rādītāji. **B.Puķīte** apstiprina, ka direktīvā ir norādīts, ka jāņem vērā ŪO sliktākais rādītājs. Diskusijā iesaistās **E.Kalniņa** ar jautājumu, kad 2008. gada dati varētu būt pieejami. Uz jautājumu **L.Bušmane** atbild, ka aptuveni pēc pusgada.

K.Veidemane, turpinot diskusiju, norāda, ka 2004.gada un 2005.gada dati bija labāki ne tikai dažos objektos. **L.Bušmane** turpina, ka, ja tiktu ņemti tikai 2006.gada dati, tad puse kartes paliktu bez datiem. **T.Jansone** ierosina, ka varbūt tā būtu labāk.

A.Okmanis uzaicina turpināt diskusiju.

V.Gabrāns izvirza jautājumu par pasākumu programmu, kas ietverta Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijā, ka visi pasākumi pagaidām vērsti tikai uz administratīvi regulētām darbībām. Vai tas ir plāna mērķis un vai realizējot administratīvi pieprasītos obligātos pasākumus situācija uzlabosies un tiks sasniegts mērķis – laba ūdens kvalitāte. Uz ko **L.Bušmane** atbild, ka uz doto brīdi pagaidām visi pasākumi nav izstrādāti, bet ir apkopotī noteikumos prasītie. Pašlaik notiek papildus pasākumu atlase, aprēķinātas to izmaksas, efektivitāte, izvēlēti pasākumi, kas neprasa lielus ieguldījumus. Pilna pasākumu programma varētu būt pieejama novembrī. **K.Veidemane** piebilst, ka viens no riskiem ir morfoloģiskā slodze. Šādai slodzei ir pakļauti 10 objekti. Un jautā, kādas varētu būt iespējamās darbības. **L.Bušmane** atbild, ka pagaidām nav pētīts, vai un kāda ir ietekme. **K.Veidemane** turpina ar jautājumu, kādas ir Ūdens struktūrdirektīvas prasības, vai šādi neizpētītie objekti ir jāuzrāda, vai tos var neuzrādīt. **L.Bušmane** atbild, ka riska objektus direktīva neprasa uzrādīt. Uz ko **K.Veidemane** piebilst, ka tādējādi pastāv risks nesaņiegt labu stāvokli. **T.Jansone** piekrīt, ka uzrādot riska objektus tiek pievērsta lieka uzmanība tiem.

Turpinot diskusiju **G.Krizskis** ierosina Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijas 100. lapaspusē sniegto informāciju precizēt un papildināt no 235. Ministru kabineta noteikumu 3., 34., 39. un 40. pantu.

K.Veidemane jautā, vai pasākumu programma būs pieejama katram ŪO atsevišķi vai vispārīgi. **L.Bušmane** atbild, ka tas ir atkarīgs no kapacitātes un ierosina apspriest, kā padome vēlētos redzēt pasākumus - vispārīgi vai konkrētam objektam. **A.Okmanis** interesējas, vai tas ir iespējams. **K.Veidemane** min, ka Ludzas objektam ir bijusi izstrādāta atsevišķa pasākumu programma. Uz to **L.Bušmane** atbild, ka Ludzas objekts ir salīdzinoši mazs – 3 objekti. **K.Veidemane** ierosina sākt ar pasākumu programmas izstrādi objektiem, kuriem pastāv augstāks risks.

E.Kalniņa vaicā, kā pasākumu programmas izstrāde ir saistīta ar teritorijas attīstības plāniem. Vai tiek ņemts vērā apstākļi, ka, piemēram, Olainē līdz Jaunolainei norit aktīvs būvniecības process, kas būs par iemeslu jaunam piesārņojuma avotam. Vai teritorijas attīstības plāni tiek iekļauti un tiek pieskaitīti pie riskiem. **T.Jansone** atbild, ka, veidojot jaunas apbūvētās teritorijas, tiek izdoti būvniecības noteikumi.

E.Kalniņa interesējas par Olaines kanālu, pa kuru tek notekūdeņi, vai tas tiek ieskaitīts kā ŪO. **T.Jansone** paskaidro, ka mazie ŪO pagaidām netiek apskatīti. Pēc 2015.gada tiks veikts smalkāks iedalījums.

B.Puķīte izvirza nākamo jautājumu – kā iespējams uzlabot Jelgavā ūdens kvalitāti, ja upes ir sausas. Un iesaka domāt par upēm, kurās ūdens ir visu gadu, ja domā par attīrīšanas iekārtām. Šādas problēmas pastāv Aucē, Pērsē. Par Sesavu **B. Puķīte** precīzi nezina teikt, bet daudzi strauti ir sausi.

V.Reinfelds piemetina, ka Iecavā līdz Ozolniekiem ūdens notiekots apstākļos stāv uz vietas. **B.Puķīte** zina teikt, ka Velna grāvī pie noteiktiem apstākļiem ūdens tek atpakaļ un Iecavā veidojas nekustīgs ūdens. Straumei atjaunojoties pūstošais ūdens tiek ienest Lielupē. **L.Bušmane** piezīmē, ka jūras ietekme Lielupē vērojama līdz pat Jelgavai. Un ir jādodomā, kādu citu upes tipu pielietot, jo pašlaik Latvijas upju (Daugavas, Gaujas, Ventas, Lielupes) tips ir viens.

B.Puķīte izceļ, ka Lielupe atrodas Zemgales zemienē, tādēļ nav pielīdzināma citām Latvijas upēm. Turpinot iepriekšminēto tēmu par Velna grāvi, **A.Krastiņa** min, ka ticis iesniegts projekts par tā tīrīšanu un regulēšanu, bet tas nav ticis apstiprināts. **V.Reinfelds** papildina, ka Ozolniekos pie tā tiekot strādāts, lai regulētu daļu plūsmas ne caur Velna grāvi, bet caur Iecavu. **V.Gabrāns** papildina, ka pašlaik Latvijā pārdzīvo 10 gadu ūdens trūkuma ciklu. Dati no HES liecina, ka novērota zemākā caurplūde pēdējā laikā (vidēji 40m³). **T.Jansone** konstatē, ka pie maziem ūdens apjomiem arī kvalitātes rādītāji ir sliktāki. **J. Reihmanis** ierosina, ka tā kā mazās upītes ir sausas, tad derētu padomāt par meliorāciju, jo tā iespaido sateci un ūdens kvalitāti upēs (skatīt detalizētāku skaidrojumu 1. pielikumā).

G.Krizskis turpina diskusiju ar Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijas satura analīzi, vai ražotāju apskatā, par Jelgavas uzņēmumiem tekstā trīs jautājuma zīmes nozīmē to, ka šis teksts ir pagaidu variants. Uz ko viņam **E.Lapa** atbild apstiprinoši. Satura analīzei pievēršas arī **V.Gabrāns**, izceļot uzrādītos Lielupes dziļuma datus, to neprecizitāti, jo dziļākas vietas par 10m šobrīd upē nav. **E.Lapa** piekrist, ka tekstā ir ieviesusies kļūda, kura tiks precizēta. **V.Gabrāns** piemin, ka upe ir aizsērējusi.

A.Okmanis ierosina turpināt pētīt materiālus un sūtīt jautājumus un komentārus elektroniskā formātā.

A.Okmanis vēlas noskaidrot kādēļ Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes gaitā netiek izmantoti jaunākie dati. **T.Jansone** atgādina, ka statistikas dati varētu būt pieejami martā, bet plānam ir jābūt gatavam jau decembrī. **L.Bušmane** papildina, ka pagaidām izmantoti 2006.gada dati. Un ierosina pievienot informāciju pa noteiktiem gadiem. **A.Okmanis** vērš uzmanību uz to, ka ir pieejamas tabulas par to, ka norisinās projekti, bet rādītāju nav. Tādēļ tiek ierosināts pievienot informāciju par projekta realizāciju un iegūtajiem rezultātiem individuāliem projektiem.

A.Krastiņa izceļ to, ka esošajā Lielupes BA apsaimniekošanas plāna projekta versijā nav precīzi statistikas dati par iedzīvotāju skaitu. Pašvaldībā ir novērojams pieaugums, bet plānā tiek uzrādīts kritums. **A.Krastiņa** ierosina izmantot Pilsonības un migrācijas datu šīs informācijas iegūšanai. **L.Bušmane** atbild, ka administratīvās robežas nesakrīt ar noteiktu ūdens objektu datiem.

G.Osīte atgādina, ka diskusijā vajadzētu arī apspriest sabiedriskajās apspriešanās sniedzamo informāciju. Un ierosina to veidot īsā versijā, sabiedrībai saprotamā un izceltā veidā. Vai ņemti vērā, piemēram, Vides ministrijas paziņojumi par veļas pulvera patēriņa samazināšanu. **T.Jansone** ierosina sabiedrībai sniedzamo informāciju noformēt tai saprotamā valodā, lai

nerodas iespāids, ka jāizcērt visi meži, bet tiku akcentēti 20%, ko ir iespējams ietekmēt. **E.Kalniņa** iesaka akcentēt labumu, kāds rodas pieslēdzoties pie NAI. **V.Gabrāns** ierosina akcentēt pasākumu kopumu, kurus ieviešot, var tikt sasniegti mērķi. Vajadzētu mazāk koncentrēties uz izejas datiem, bet gan uz pašiem pasākumiem. **L.Bušmane** ierosina nosūtīt pašvaldībās izstrādāto projektu kopsavilkumus E.Lapai. **V.Gabrāns** papildina, ka ir pasākumi, kurus realizējot varētu tikt sasniegti mērķis, bet tie pat var nebūt administratīvi.

B.Puķīte, turpinot diskusiju, izceļ to, ka iedzīvotājus neinteresēs globālie mērķi, bet gan individuālie pasākumi. **L.Bušmane** ierosina nosūtīt priekšlikumus, idejas un variantus E.Lapai. **T.Jansone** papildina, ka vajadzētu iesūtīt priekšlikumus un iecerētos projektus, jo plāns tiek izstrādāts kā politiskās plānošanas dokuments. **G.Osīte** interesējas, vai var būt pasākumus, kur ir aprēķinātas izmaksas. **V.Gabrāns** papildina, ka Bauskas projekta gadījumā tikušas izstrādātas arī tāmes.

K.Veidemane ierosina konceptuāli pievērsties tiem ŪO, kur ir slikta kvalitāte.

E.Kalniņa interesējas, kādēļ Saukas ezers ir sarkans. **L.Bušmane** atbild, ka tas ir dēļ fitoplanktona biomasas rādītājiem. **T.Jansone** atgādina, ka ŪO stāvoklis tiek noteikts pēc sliktākā rādītāja. **E.Kalniņa** atzīst, ka tā ir problēma – iedzīvotāji ir pārliecināti, ka ezers ir tīrs, bet tajā pašā laikā tiek uzrādīts, ka ūdens kvalitāte ir ļoti slikta. **I.Tapiņa** uzsver, ka šo problēmu vajadzētu ņemt vērā sabiedriskajā apspriedē. Prezēntējot šo karti, ir nepieciešams paskaidrot, kādēļ ir slikta kvalitāte.

K.Veidemane ierosina informācijas, kas prezēntējama sabiedrībai, apkopošanu veikt konkrētās jomās, piemēram, lauksaimniecībā. **I.Tapiņa** atzīmē, ka nepieciešama papildus informācija. Uz ko **A.Okmanis** atbild, ka šāda veida informāciju nav paredzēts izstrādāt LVĢMA. Visa apspriešana ir paredzēta caur pašvaldībām. Līdz ar to rezultāti ir atkarīgi no tā, kā strādās pašvaldība un, vai būs ieinteresēti cilvēki. **T.Jansone** paskaidro, ka būtu nepieciešams no lielā materiāla maza daļa, kas paredzēta sabiedrībai. **V.Gabrāns** uzsver, ka pietiek, ka pilna informācija ir pieejama internetā. **T.Jansone** min, ka sabiedrību interesē tas, kas atrodas tai fiziski tuvāk, kas draud un kādas ir nepieciešamās darbības.

E.Kalniņa atgādina par aptauju, kura ir tikusi veikta un, no kuras var izmantot datus par tēmām, kuras interesē sabiedrību, kas varētu būt dzeramais ūdens, peldvietas, kur paliek izmantotais ūdens un lauksaimniecībai, zvejniecībai nepieciešamie resursi un to stāvoklis.

V.Gabrāns interesējas, kādēļ netiek ņemti vērā tādi kritēriji kā karpveidīgie un lašveidīgie ūdeņi. Un piemēta, ka Zivju resursu aģentūrā šāda veida dati ir pieejami. **E.Kalniņa** vaicā, vai Zivju resursu aģentūras dati tiek ņemti vērā plāna izstrādē. **T.Jansone** atbild, ka tas tiek ņemts vērā izvērtējot kvalitātes mērķus.

A.Okmanis interesējas, vai 2015.gadā karte būs zaļā krāsā. Uz ko **T.Jansone** atbild, ka izņēmumi noteikti būs izmaksu dēļ.

V.Gabrāns atzīmē, ka ar katru gadu palielinās ūdens kvalitāte, kas izskaidrojams, iespējams, ar cikliskumu un biogēno faktoru samazināšanos.

A.Okmanis vaicā, vai ir papildus jautājumi, vai var vienoties par nākamās sēdes laiku. **V.Gabrāns** piebilst, ka interesētu plānoto pasākumu galīgā versija. **K.Veidemane** piekrīt, ka pirms publiskās apspriešanas būtu nepieciešams apskatīt plānotos pasākumus. **E.Kalniņa** interesējas, kad ir paredzēts IVN. **T.Jansone** atbild, ka tas paredzēts paralēli sabiedriskajai apspriešanai. Un līdz 22.decembrim pasākumu programmai jābūt ievietotai mājas lapā. **V.Gabrāns** atzīmē, ka ir jādod apstiprinājums. Un nākamā reizē nepieciešams redzēt pasākumu programmu.

A.Okmanis noslēdz diskusiju, secinot, ka nākošo tikšanos var plānot decembra pirmajā ceturksnī un par vietu (Bauska vai Jelgava) vēl jāvienojas.

4. Sēdes noslēgums

Padomes priekšsēdētāja vietnieks **A. Okmanis** pateicas visiem par dalību sēdē un sēde tiek slēgta.

Sēdes noslēgums 15:30

Padomes priekšsēdētājs: _____

(H. Verbelis)

Protokolēja: _____

(L. Bušmane)